

Motion till riksdagen

1989/90:Ub20

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:102 om
reformerad svenskundervisning för vuxna
invandrare

Det är av grundläggande betydelse för genomförandet av invandrapolitikens mål att svenskundervisningen för invandrare håller hög kvalitet. "Om alla våra nyanlända lärde sig en bra svenska och hur man bär sig åt för att bevaka sina rättigheter och skyldigheter i Sverige, då skulle det knappast behövas någon ombudsman mot etnisk diskriminering." I detta yttrande från diskrimineringsombudsmannen Peter Nobel ligger en viktig sanning.

Av riksrevisionsverkets rapport Svenska för invandrare – ett regeringsuppdrag framgår mycket klart att det råder allvarliga brister och problem i sfi-undervisningen. Regeringens förslag innehåller mycket litet för att rätta till dessa brister och problem.

Föreläggningssvenska

Det föreslås i propositionen att skyldigheten för kommun att ordna svenskundervisning inte skall gälla under den tid den asylsökande vistas på en statlig föreläggning för asylsökande.

Enligt RRV:s rapport varierar kvalitet och omfattning av den så kallade föreläggningssvenskan. Krav på lärarkompetens och läroplan saknas. Vpk anser att det är nödvändigt att samma anspråk på svenskundervisningens omfattning och kvalitet måste ställas också för den tid den asylsökande vistas på föreläggning. Också den asylsökande som vistas i kommun efter att ha ansökt om uppehållstillstånd måste omedelbart ha rätt till svenskundervisning.

Undervisningens omfattning

I RRV:s granskning framkom att många deltagare anser att takten i sfi-undervisningen är för låg. Deltagarna har cirka 3 timmars undervisning per dag. Vpk anser att det i lagen bör föreskrivas skyldighet för kommunen att erbjuda sex timmars undervisning per dag om undervisningen inte är varvad med praktik.

I likhet med RRV, SÖ och DO anser vpk att kommunens skyldighet att ordna svenskundervisning skall gälla alla som har behov av sådan undervisning oavsett hur länge de har vistats i landet. Det är oacceptabelt med en tidsgräns i detta sammanhang. Det kan finnas olika skäl, t.ex. sviter efter tortyr, till varför en invandrare sent kommer igång med svenskstudier. Alla invandrare med behov av sfi måste också ha rätt till sådan undervisning.

Kvalitetsmål istället för timregler

Mot. 1989/90
Ub20

Det är nu dags att utmönstra de bestämmelser i lagen som ålägger kommunerna att ordna ett bestämt antal timmars grundläggande undervisning för invandrare. RRV:s granskning ger vid handen att invandrarna efter genomgången sfi ofta saknar tillräckliga svensk-kunskaper för att tillgodogöra sig eller få tillträde till fortsatt utbildning. Det har också vid intervjuer med arbetsgivare framkommit att bristande svensk-kunskaper efter genomgången sfi är ett hinder för anställning. Dessa uppgifter är alarmerande och måste leda till konkreta åtgärder för att förebygga mycket allvarliga framtida problem med starka skiktningar i samhället, grundade på bristfälliga språkkunskaper.

Sfi-undervisningen måste styras av kvalitetsmål. SÖ bör ges i uppdrag att utarbeta standardprov för prövning av om invandrarens kunskaper i svenska nått de mål som fastställts av riksdagen. Om så är fallet avslutas vederbörandes sfi-studier, i annat fall fortsätter de tills målet uppnåtts.

Undervisningens innehåll

I RRV:s granskning har framkommit att samhällskunskap förekommer i alltför liten omfattning i undervisningen. Inte heller läromedlen förmedlar denna kunskap. SÖ bör ges i uppdrag att göra en översyn av läroplanen för sfi-undervisningen med syfte att stärka samhällskunskapens betydelse samt se till att lämpliga läromedel i detta ämne tas fram.

Indelning efter förkunskaper

Regeringen bör ge SÖ i uppdrag att utarbeta anvisningar till kommunerna att dessa i största möjliga utsträckning skall indela sfi-eleverna i grupper efter kunskapsnivå och studievana. RRV:s granskning har nämligen visat att kommunerna i allmänhet inte beaktar dessa förhållanden ens där så är möjligt.

Ersättningen till kommunerna för sfi-undervisningen

Vpk har i en partimotion med anledning av regeringens proposition 1989/90:105 om samordnat flyktingmottagande och nytt system för ersättning till kommunerna m.m. hemställt att riksdagen beslutar att ersättningen för sfi ska ligga utanför schablonbidraget. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om särskild ersättning till kommunerna för den sfi-undervisning som ordnas för flyktingar.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstadgad svensk-undervisning, av samma omfattning och kvalitet som sfi-undervisningen på statliga förläggningar, för asylsökande som vistas på förläggning och för asylsökande som vistas i kommun.
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om lagföreskrifter för

kommun att erbjuda sex timmars svenskundervisning per dag i enlighet med vad som anförts i motionen.

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om slopad tidsgräns för kommunens skyldighet att ordna sfi.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvalitetsmål för sfi-undervisningen.

5. att riksdagen – om yrkande 4 bifalls – hos regeringen begär förslag om slopande av bestämmelserna om skyldighet för kommunen att ordna visst antal sfi-timmar.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stärkande av samhällskunskapens ställning i undervisningen.

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om gruppindelning efter kunskapsnivå och studievana.

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag om särskild ersättning till kommunerna för den sfi-undervisning som ordnas för flyktingar.

Mot. 1989/90

Ub20

Stockholm den 20 mars 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)